

Nové vysokoškolské učebnice

Pod vedením autorského tímu pracovníkov Katedry regionálnej geografie a plánovania krajiny na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave je postupne pripravovaná séria vysokoškolských učebníc regionálnej geografie svetadielov. Prvou z učebníc je Geografia Ázie, ktorá pojednáva o makroregiónoch juhozápadnej, južnej, juhovýchodnej a východnej Ázie. Druhá publikácia predstavuje vôbec prvé ucelené a moderné spracovanie regionálnej geografie Afriky. Hoci sú koncipované prioritne ako vysokoškolská učebnice, sú vhodné i pre širšiu odbornú verejnosť, učiteľov geografie, či iných záujemcov. Keďže zámerom autorov bolo sprístupniť nielen fakty, ale predovšetkým súvislosti, vzájomné vzťahy a vývojové trendy čo najširšiemu okruhu čitateľov, celá publikácia sú sprístupnené online (v PDF formáte) na adrese: <http://www.regionalnageografia.sk/index.php?p=3265792585>

Geografia Afriky

„Tento kontinent je priveľký na to, aby sa dal opísať. Je to ozajstný oceán, osobitná planéta, rôznorodý, prebohatý vesmír. Iba kvôli pohodliu a s veľkým zjednodušením hovoríme – Afrika. Ale v skutočnosti, okrem geografického pomenovania, Afrika neexistuje.“

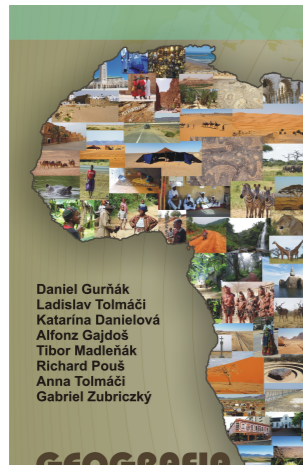
Inšpiratívne a výstižné slová Ryszarda Kapuścińskiego sú azda najlepším obrazom tejto tropickej „planéty“. Veľmi dobre rozumieme jej komplexnosti, mnohotvárnosti aj rýchlosti akou sa mení. Aj to boli dôvody, prečo sme sa rozhodli o nej napísať knihu, vysvetľovať jej zákonitosti a prispieť k jej lepšiemu poznaniu. Veď ako Ryszard píše ďalej vo svojej knihe Eben:

„V celej Afrike má každé väčšie spoločenstvo vlastnú, osobitú kultúru, originálny systém zvyklostí, svoj jazyk i svoje tabu a všetko je to nesmierne komplikované, nesmierne zložité a tajomné. Preto významní antropológovia nikdy nehovorili „africká kultúra“ či „africké náboženstvo“, lebo vedia, že nič také všeobecné v skutočnosti nejstuuje, že podstatou Afriky je jej nekonečná rôznorodosť. Na kultúru každého kmeňa hľadajú ako špecifický, jedinečný a neopakovateľný svet. ...

Európske myslenie, náchylné na radikálny redukcionizmus, na škatulkovanie a zjednodušovanie, však rado strká všetko africké do jedného vreca a uspokojuje sa s lacnými stereotypmi.“

Práve preto má naša kniha 832 strán a pri spoznávaní Afriky ju považujeme len za predslov, za začiatok „safari“ (po svahilsky cesty) po krajine protikladov, snov a ohromnej budúcnosti. Veď „aký obraz má o Afrike utvorený Európan? Hlad, deti, kostry, suchá popukaná zem, slumy v meste,

masakry, AIDS, davu utečencov bez strechy nad hlavou, bez odevu, bez liekov, vody a chleba. ... Tak ako v minulosti, aj dnes Afriku vnímame predmetovo, ako odraz nejakej inej hviezdy, ako terén a objekt pôsobenia, kolonizátorov, kupcov, misionárov, etnografov, všemožných charitatívnych organizácií. Medzitým Afrika napriek všetkému existuje sama pre seba, sama v sebe, je to večný, uzavretý osobitý konti-

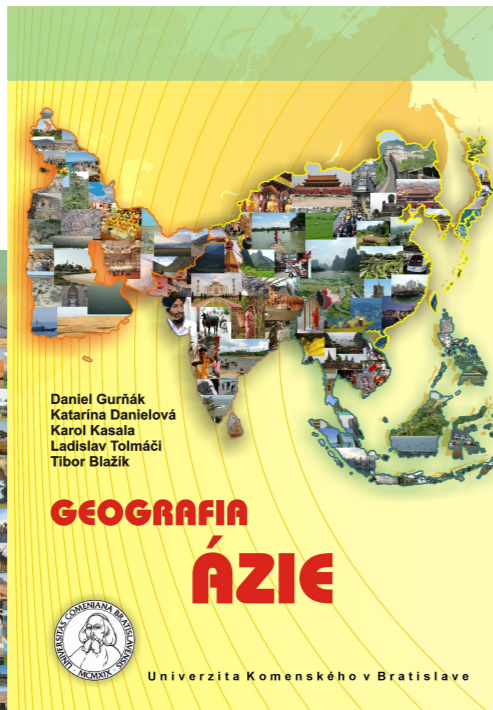

Daniel Guňák
Ladislav Tolmáči
Katarína Danielová
Alfonz Gajdoš
Tibor Madleňák
Richard Pouš
Anna Tolmáči
Gabriel Zubriczký

**GEOGRAFIA
AFRIKY**

Univerzita Komenského v Bratislave

Daniel Guňák
Katarína Danielová
Karol Kasala
Ladislav Tolmáči
Tibor Blažik

**GEOGRAFIA
ÁZIE**

Univerzita Komenského v Bratislave

... krajina banánových hájov, nepravdivých mániových okových

políčk, džungle, obrovskej Sahary, pomaly vysychajúcich riek, rednúcich lesov, chorých monštruózných miest – časť sveta nabitá akouisi nepokojnou a výbušnou energiou.“

Práve o túto energiu a jej spoznanie nám v knihe išlo. Snád sa vyberiete aj na osobné objavovanie Afriky, lebo v skutočnosti je všetko ešte zaujímavejšie ako v knihách. Tak ako svet tvorí päť olympijských kruhov, tak Afriku tvorí päť veľkých afrických regiónov. Každý má svoj príbeh a nie jeden ale tisíce, ktoré sa vzájomne prepletajú a nikdy nekončia.

Geografia Ázie

Ázia – svetadiel, o ktorom sa v súčasnosti mnoho hovorí... Formovali sa tu prvé poľnohospodárske spoločnosti, vznikli tu prvé civilizácie a štátne útvary. Je oblasťou vzniku veľkých náboženských, etických a filozofických systémov: judaizmu, kresťanstva, islamu, hinduizmu, budhizmu, taoizmu a konfucionizmu. Nie je však len regiónom minulosti, ale aj najdynamickejšie sa rozvíjajúcou ekonomikou sveta. Ekonomický rast a modernizácia Japonska, novoindustrializovaných krajín, Číny a Indie, geopolitický význam a konflikty na Blízkom a Strednom Východe sa nás dotýkajú sprostredkovaním, s čínskymi produktmi a moslimskou kultúrou však už máme priamu skúsenosť.

Vďaka svojej veľkosti je charakteristickou črtou Ázie jej rozmanitosť. Tá viedla autorský kolektív aj k odlišným prístupom pri spracovaní jednotlivých častí učebnice. Cieľom nie je len poskytnúť základných informácií, ale aj rozvoj myslenia. Rôzne prístupy, zdôraznenie rozličných sfér, prvkov a najpodstatnejších javov pri charakteristike jednotlivých regiónov tak má nielen pomôcť k pochopeniu špecifik jednotlivých oblastí, ale aj pomôcť formovať regionálnogeografické myslenie, chápanie javov v ich podmieňujúcich procesoch a kontextoch a aplikáciu konceptov na konkrétne regióny.

Učebnica Geografia Ázie poskytuje prehľadné informácie o štyroch makroregiónoch svetadielu: juhozápadnej, južnej, juhovýchodnej a východnej Ázii. Súčasťou teda nie sú oblasti severnej a strednej Ázie, patriace bývalému Sovietskemu zväzu. Autori dúfajú, že učebnica pomôže porozumieť Ázii a jej spoznaním obohatiť študentov a čitateľov.

Geografia

Časopis pre základné, stredné a vysoké školy

Ročník 29

1/2021

Téma čísla:
Inovácie
geografického
vzdelávania

